

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen

LEUGEN OF WAARHEID?

Het is niet, om een polemieck te beginnen met collega RASSERS dat ik meen eenige opmerkingen te moeten maken naar aanleiding van zijn artikel in no. 1 van dit *Tijdschrift*: „Over de behandeling van lijders aan inoperabelen maagkanker”, waarin hij stelt: „is het niet juister en vooral eerlijker, dan ook maar van de leugen te spreken? en ons daarover niet alleen niet te schamen, maar zelfs het recht daartoe voor ons, medici, op te eischen, ja, haar uit te spreken in vele gevallen onzen plicht te achten?” — daarbij doelende op de moeilijkheid, welk antwoord gegeven moet worden, indien ons door zulk een zieke de diagnose uitdrukkelijk gevraagd wordt. Het is uitsluitend om vooral aan de jongere collegae iets te laten blijken van een meening, welke van die van den schrijver verschilt en welke mogelijk er toe kan bijdragen, dat sommigen van hen een anderen weg probeeren te volgen om een goed arts te worden. Terwille van de korthed wil ik mijn bezwaren tegen het liegen en de voordeelen van het spreken van waarheid in eenige punten samenvatten:

De zedelijke bezwaren voor dengene, die een leugen uitspreekt, zijn zonder meer duidelijk.

De arts, die de juiste diagnose verbergt door een leugen, verhindert den patiënt, zijn leed te verwerken op *zijn* wijze; de patiënt heeft recht, de werkelijkheid te vernemen van zijn vertrouwensman, zooals deze die ziet.

In dit „zooals deze die ziet” liggen besloten de feilbaarheid van elken geneesheer persoonlijk, de onvolkomenheid van de geneeskundige wetenschap, de onmogelijkheid, in elk concreet geval een volkomen juiste prognose te stellen, welke nooit kan uitgaan boven de verwachting; nooit kan zijn een betrouwbare voorspelling,

Het vrij-algemeen aanvaarde inzicht van collega RASSERS heeft ruimschoots bijgedragen tot het ondermijnen van het vertrouwen in den geneeskundigen stand, zoodat tallooze patiënten wegens gebrek aan vertrouwen in hun vertrouwensman diens gunstige prognose ook niet vertrouwen in gevallen, waarin deze de waarheid is; en van hun angst voor iets ernstigs niet te bevrijden zijn.

Indien ten slotte — om het verwijt van onjuist inzicht later te voorkomen — of om andere redenen — de infauste prognose wél aan de familie wordt medegedeeld, worden eerlijke en intieme gezinsverhoudingen in ernstige levensomstandigheden hopeloos vertroebeld.

Van het spreken van de waarheid behoef ik de zedelijke voordeelen voor den arts zelf niet nader te omschrijven.

De wijze, waarop deze waarheid wordt medegedeeld; de reserves, waarmede elke geneesheer deze moet toedienen, gegeven zijn onvermogen, de toekomst te voorspellen (zie boven), vereischen veel tact,

Het behoort niet tot de taak van den geneesheer, te pogen, aan den zieke een moeilijken strijd te besparen ten koste van diens inzicht in de werkelijkheid; wél is het zijn plicht, bij dezen strijd zooveel mogelijk steun te geven, zielszorger te zijn (niet psychotherapie te bedrijven).

Het wegpraten van angst voor den aard en het beloop eener ziekte tegenover een patiënt, die innerlijk overtuigd is van een ongunstige prognose, deze niet „vreest” maar „voelt”, leidt tot onrust en wanhoop, door twijfel en door gevoel van bedrogen te worden.

„Ce n'est pas la mort, que je redoute; c'est le chemin qui y conduit” is ongetwijfeld juist; en toch zal de arts, die waarheid-spreken tot leidraad neemt, verrast en gesterkt worden door de geestkracht en het geloofsvertrouwen van talrijken, van wie hij dit niet verwacht zou hebben.

Utrecht, 7 Januari 1941

TH. M. VAN LEEUWEN